

Terra firma form dermatozu: Tanısı kolaydır ama aklınıza gelirse...

Terra firma-forme dermatosis: A simple diagnosis if it is considered

Vildan MANAV¹, Serap KARATAŞ², Soysal BAŞ³

¹Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları, Şanlıurfa

²Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları, Erzurum

³Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi, Şanlıurfa

Terra-Firma Form Dermatozu (TFFD) 1987'de Duncan ve ark.⁽¹⁾ tarafından tanımlanmış ve Duncan'ın kirli dermatozu olarak isimlendirilmiştir. Etiyolojisi net olmayıp, ender bir keratinizasyon bozukluğudur. Sıklıkla çocuk ve adolesan yaş grubunda görülmekle birlikte, literatürde her yaş grubunda bildirilmiş olgular bulunmaktadır^(2,3). Klinik prezentasyonu özellikle yüz, boyun, gövde ve ayak bileklerinde daha az olarak da saçlı deri, dudaklar, göbük deliği ve ekstremitelerde kahverengi-gri, hafif papillamatöz, pigmente plaklar şeklindedir^(1,4). Sıklıkla karıştırılan Dermatitis neglectadan farklı olarak normal hijyene rağmen, gelişen bir tablodur. Lezyonlar su ve sabun ile ovalanarak temizlenememekte, yalnızca %70'lik etil veya isopropil alkol ile basınç uygulayarak silindiğinde gerilemektedir⁽³⁾. TFFD literatürde az sayıda olgu bulunsa da pratikte sıklıkla karşılaşılan ve genellikle yanlış tanı alan bir hastalıktır⁽⁵⁾. Bu makalede, daha önce Akantozis nigrigans tanısı ile takip edilen 15 yaşındaki TFFD olgusu sunulmuştur.

On beş yaşında VKİ (vücut kitle indeksi) >25 kg/m² erkek hasta, ensede ve boyunda 1 yıl önce başlayan kahverengi lekeler nedeniyle başvurdu. Dermatolojik muayenesinde, fizpatrick III deri tipi olan hastanın boyun laterallerinde ve ensede kahverengi, hafif deriden kabarık verriköz görünümlü plaklar belirlendi. Anamnezde anne ve babasında diyabe-

tes mellitus olduğu öğrenildi. Daha önce farklı dermatoloji kliniklerinde hastanın lezyonları kir olarak değerlendirilip, su ve sabun ile giderilmeye çalışılmış, sonuç alınmadığında Akantozis nigrigans olarak değerlendirilmiş. Üç ay boyunca topikal tretinoin ve güneş kremi kullandığı öğrenilmiştir. Hasta lezyonlarında gerileme olmadığı için kliniğimize başvurmuştur. Kliniğimizde hastanın lezyonları tanı amaçlı %70 isopropil alkollü spanç ile silinmiş ve lezyonlarda gerileme saptanmıştır. Haftada 1 defa olacak şekilde %70'lik isopropil alkolle lezyonları silmesi önerilmiştir. Bir ay sonra kontrol muayenesine lezyonlarının tamamen gerilediği gözlemlenmiş ve TFFD tanısı konmuştur. Takiplerde, hastanın belirli aralıklarla %70'lik isopropil alkolle cildini silmesi sonucu rekürrens gözlemlenmemiştir.

TFFD ender görülen benign keratinizasyon bozukluğudur⁽⁶⁾. Lezyonların kahverengi-gri renkte kirli görüntüsü ve deriden hafif kabarık olması, pek çok hastalıkla ayırıcı tanıya girmesine neden olmaktadır. Özellikle çocukluk çağı ve erken adolesan dönemde görülmesi, sıklıkla boyun-gövde yerleşimi ve %70'lik isopropil alkolle lezyonların gerilemesi TFFD tanısı konulmasında önemlidir⁽⁵⁾. Etiyolojisi tam olarak bilinmemektedir. Verriköz plakların keratinosit olgunlaşmasındaki bozulma sonucunda melanin retansiyonuna ek olarak sebum, ter ve mikroorganizmaların

Alındığı tarih: 11.04.2017

Kabul tarihi: 28.05.2017

Yazışma adresi: Uzm. Dr. Vildan Manav, Akbayır Mah. 1041. Sok. Crystalpark Evleri No: 9 B Blok D: 14 Karaköprü, 63320, Şanlıurfa
e-mail: drvildanmanav@gmail.com

Resim 1. TFFD düşünülen hastanın ensesinin %70'lik isopropil alkolle silinmeden önceki ve sonraki görüntüsü.

birikimi ile oluştuğu öne sürülmektedir ⁽⁷⁾. Son üç aydır dış merkezde takip edilen on beş yaşındaki obez erkek hastanın lezyonları, aile öyküsünde diyabetes mellitus olması üzerine, akantozis nigrigans olarak değerlendirilmiş. Boyun ve ensede simetrik dağılan, hiperpigmente verriköz plakların varlığı bu tanıyı desteklemektedir. Akantozis nigrigans obezite ve insulin direnci zemininde IGF (insülin growth faktör) artışına bağlı gelişir. Yüzde 70'lik isopropil alkolle silmekle lezyonlarda gerileme olmaz ve topikal retinoidlere yanıt verir ⁽⁸⁾. Sunulan olguda topikal retinoid ve güneş kremi 3 ay kullanılmasına rağmen, lezyonlarda gerileme olmamıştır. Bunun üzerine TFFD düşünülüp, %70'lik isopropil alkol ile ense bölgesi hafif basınç uygulanarak silindiğinde lezyonlarının azaldığı gözlemlenmiştir. Bir aylık isopropil tedavisi ile lezyonların tamamen yok olduğu görülmüştür. Ayırıcı tanıda akla ilk gelen Dermatit neglecta, yatalak, zihinsel engelli veya psikiyatrik ilaç kullanan hastalarda görülen ve hijyen eksikliği sonucu ortaya çıkan cildin hiperpigmente lezyonlarıdır.

Bu lezyonlar su ve sabunla ovalamakla gerilememektedirler. Sunulan olguda hastanın kişisel hijyeninin iyi olması ve daha önce lezyonların su ve sabunla ovalanarak geçmemesi bu tanıdan uzaklaştırmıştır. Lezyonların hafif kepekli ve maküler yapıda olması ve mikroskopik incelemesinde hifa ve/veya spor yapılarının görülmemesi üzerine pitriasis versikolor tanısı dışlanmıştır. Yine, kendisinde ve ailesinde atopi öyküsü bulunmadığı için atopik dermatit sonrası gelişen postinflamatuar hiperpigmentasyon tanısı da dışlanmıştır. Benzer olgularda, Gougerod ve carteaud'un konfluent retiküler papillomatozisi, verriköz epidermal nevüs, friksiyonel asemptomatik koyulaşma tanıları da düşünülmelidir. Sonuç olarak, hiperpigmente verriköz plaklarla başvurmuş hastalarda, TFFD tanısını da ayırıcı tanıda düşünülmesi uygun tedavi stratejisinin belirlenmesinde oldukça önemli yere sahiptir.

KAYNAKLAR

1. Duncan WC, Tschen JA, Knox JM. Terra firma forme dermatosis. *Arch Dermatol* 1987;123:567-569. <https://doi.org/10.1001/archderm.1987.01660290031009>
2. Berk DR, Bruckner AL. Terra firma-forme dermatosis in a 4-month-old girl. *Pediatr Dermatol* 2011;28:79. <https://doi.org/10.1111/j.1525-1470.2010.01220.x>
3. Berk DR. Firma-forme dermatosis: a retrospective review of 31 patients. *Pediatr Dermatol* 2012;29:297-300. <https://doi.org/10.1111/j.1525-1470.2011.01422.x>
4. Guarneri C, Guarneri F, Cannavo SP. Terra firma-forme dermatosis. *Int J Dermatol* 2008;47:482-484. <https://doi.org/10.1111/j.1365-4632.2008.03516.x>
5. Martín-Gorgojo A, et al. Dermatitis neglecta or terra firma-forme dermatosis. *Actas Dermosifiliogr* 2012;103:932-4. <https://doi.org/10.1016/j.ad.2011.12.022>
6. Berk David R. Acanthosis Nigricans of the Ears or Terra Firma-Forme Dermatitis? *Ann Dermatol* 24;2:201.
7. Karalikkattil T, Ashique, Feroze Kaliyadan, Tarang Goyal. Terra firma-forme dermatosis: report of a series of 11 cases and a brief review of the literature. *International Journal of Dermatology* 2016;55:769-774. <https://doi.org/10.1111/ijd.12974>
8. Akkash L, Badran D, Al-Omari AQ. Terra firma forme dermatosis. Case series and review of the literature. *J Dtsch Dermatol Ges* 2009;7:102-107. <https://doi.org/10.1111/j.1610-0387.2008.06933.x>